

Podkarpackie Towarzystwo Przyrodników Wolne Rzeki
ul. Zwierzyniecka 61/10, 39-400 Tarnobrzeg
www.wolnerzeki.pl kontakt@wolnerzeki.pl

Szanowny Pan Marek Stępak
Wójt Gminy Jeżowe

PTP.PP.2023.04.1

Wniosek o powołanie pomników przyrody

Podkarpackie Towarzystwo Przyrodników Wolne Rzeki wnioskuje o powołanie Pomników Przyrody na terenie gminy Jeżowe, w kompleksie leśnym położonym obok miejscowości Nowy Nart, będącym w zarządzie Nadleśnictwa Kolbuszowa, leśnictwa Kamień.

Tabela 1. Wykaz drzew - proponowanych pomników przyrody. Drzewa nie były oznaczane w terenie. Współrzędne geograficzne (układ WGS84) umożliwiają dotarcie do każdego z nich z odbiornikiem GPS.

L.p.	Gatunek drzewa	Obwód na wysokości 130 cm	Długość geograficzna	Szerokość geograficzna	Wydzielenie leśne
1	buk pospolity	390	22.02564514	50.33915544	207 b
2	buk pospolity	349	22.02612753	50.33898379	207 b
3	buk pospolity	334	22.02541931	50.33884185	207 b
4	buk pospolity	318	22.02529102	50.33845252	207 b
5	buk pospolity	310	22.02573216	50.33935761	207 b
6	buk pospolity	304	22.02696512	50.34052041	207 b
7	buk pospolity	289	22.02552786	50.33911224	207 b
8	buk pospolity	288	22.0247368	50.33916039	207 b
9	buk pospolity	286	22.02559833	50.3392258	207 b
10	buk pospolity	282	22.02436675	50.3394018	207 b
11	buk pospolity	281	22.02517272	50.33883253	207 b
12	buk pospolity	280	22.02480442	50.3390536	207 b
13	buk pospolity	277	22.02606802	50.33895335	207 b
14	buk pospolity	275	22.02514988	50.33885809	207 b
15	buk pospolity	264	22.02481148	50.33924063	207 b
16	buk pospolity	261	22.02440586	50.33919415	207 b
17	buk pospolity	260	22.02570291	50.3393038	207 b
18	buk pospolity	259	22.02462125	50.33923819	207 b
19	buk pospolity	255	22.02498537	50.33829408	207 b
20	buk pospolity	255	22.02438971	50.33925818	207 b
21	buk pospolity	252	22.02498191	50.33823933	207 b
22	dąb szypułkowy	450	22.02486309	50.33955488	207 b
23	dąb szypułkowy	395	22.0247129	50.3388683	207 b
24	dąb szypułkowy	391	22.0255878	50.34012941	207 b

25	dąb szypułkowy	379	22.02368499	50.3394265	207 d
26	dąb szypułkowy	373	22.02293756	50.33865566	207 d
27	dąb szypułkowy	369	22.0252522	50.33999032	207 b
28	dąb szypułkowy	362	22.02697758	50.34063853	207 b
29	dąb szypułkowy	354	22.02423716	50.3396372	207 b
30	dąb szypułkowy	352	22.02563551	50.33849459	207 b
31	dąb szypułkowy	339	22.02509219	50.3399376	207 b
32	dąb szypułkowy	327	22.02592982	50.33904239	207 b
33	dąb szypułkowy	324	22.02622521	50.33871244	207 b
34	dąb szypułkowy	323	22.02401335	50.33716956	207 f
35	dąb szypułkowy	323	22.02565838	50.33832402	207 c
36	dąb szypułkowy	319	22.02414258	50.33672182	207 f
37	dąb szypułkowy	314	22.02424762	50.33950306	207 b
38	dąb szypułkowy	309	22.02668141	50.34053307	207 b
39	dąb szypułkowy	309	22.02518622	50.33927429	207 b
40	dąb szypułkowy	305	22.02424833	50.33655824	207 f
41	dąb szypułkowy	297	22.02463673	50.33743362	207 d
42	dąb szypułkowy	286	22.02482268	50.3390186	207 b
43	dąb szypułkowy	283	22.02275579	50.33908534	207 d
44	dąb szypułkowy	280	22.02393191	50.33639072	207 f
45	dąb szypułkowy	279	22.02577816	50.33910164	207 b
46	dąb szypułkowy	266	22.02549327	50.34007263	207 b
47	dąb szypułkowy	265	22.024476	50.339513	207 b
48	dąb szypułkowy	262	22.02317119	50.3383268	207 d
49	dąb szypułkowy	261	22.0228075	50.33900383	207 d
50	dąb szypułkowy	258	22.02347508	50.33749747	207 d
51	dąb szypułkowy	250	22.02392479	50.33944559	207 d
52	dąb szypułkowy	247	22.02393746	50.33948982	207 d
53	dąb szypułkowy	241	22.02438308	50.33968702	207 b
54	klon jawor	243	22.02617647	50.33894848	207 b
55	klon jawor	236	22.02552074	50.33839292	207 b
56	wiąz szypułkowy	340	22.02618776	50.33852549	207 b
57	wiąz szypułkowy	295	22.02508107	50.33791446	207 d
58	wiąz szypułkowy	234	22.02429348	50.33927027	207 b

Podstawa prawna

Podstawą do powołania pomnika przyrody jest art. 7 ust. 1 pkt 1, art. 18 ust.2 pkt 15, art. 40 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym oraz ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody – jak niżej:

Art. 40

1. Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie.
2. Na terenach niezabudowanych, jeżeli nie stanowi to zagrożenia dla ludzi lub mienia, drzewa stanowiące pomniki przyrody podlegają ochronie aż do ich samoistnego,

całkowitego rozpadu.

Art. 44

1. Ustanowienie pomnika przyrody, stanowiska dokumentacyjnego, użytku ekologicznego lub zespołu przyrodniczo-krajobrazowego następuje w drodze rozporządzenia wojewody albo uchwały rady gminy, jeżeli wojewoda nie ustanowił tych form ochrony przyrody.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 4 grudnia 2017 r. w sprawie kryteriów uznawania tworów przyrody żywej i nieożywionej art. za pomniki przyrody reguluje kryteria uznawania drzew za pomniki przyrody – jak niżej:

§ 1. Kryteriami uznawania drzew za pomniki przyrody są:

1. obwód pnia nie mniejszy niż minimalny obwód pnia drzewa mierzony na wysokości 130 cm dla poszczególnych rodzajów i gatunków drzew, określony w załączniku do rozporządzenia, lub
2. wyróżnianie się wśród innych drzew tego samego rodzaju lub gatunku w skali kraju, województwa lub gminy, ze względu na obwód pnia, wysokość, szerokość korony, wiek, występowanie w skupiskach, w tym w alejach lub szpalerach, pokrój lub inne cechy morfologiczne, a także inne wyjątkowe walory przyrodnicze, naukowe, kulturowe, historyczne lub krajobrazowe.

Uzasadnienie

Wymienione drzewa zostały wytypowane po wizji terenowej w dniu 18 stycznia 2023 r. Była ona umotywowana zarówno troską stowarzyszenia o ochronę przyrody województwa podkarpackiego, jak również głosami spotykanych w lesie mieszkańców, zaniepokojonych intensywną wycinką. Wskazane drzewa są to głównie potężne, ok. 200 letnie dęby szypułkowe oraz buki zwyczajne, oraz mniej liczne wiązy szypułkowe oraz klony zwyczajne. Większość z drzew osiąga wymiary przekraczające te wskazane w rozporządzeniu, jak na przykład wyjątkowy dąb szypułkowy o obwodzie na wysokości pierśnicy wynoszącym aż 450 cm. Pozostałe drzewa są wyjątkowe ze względu na inne walory przyrodnicze, tj. posiadanie dziupli, tworzenie siedliska dla ciekawych gatunków epifitycznych mchów, takich jak np. chroniony ściśle parzoch szerokolistny *Porella platyphylla*, tworzenie lasu grądowego o wyjątkowych walorach przyrodniczych i krajobrazowych (siedlisko Natura 2000 kod: 9170 – grąd subkontynentalny *Tilio-carpinetum*, o dobrym stanie zachowania). W przypadku dębów oraz buków kolejnym wymienionym w w/w rozporządzeniu walorem jest występowanie w skupiskach, w tym, w przypadku dębów, w pięknej alei wzdłuż północnej granicy lasu. W związku z powyższym należy uznać, że wszystkie wytypowane drzewa spełniają kryteria zawarte w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 4 grudnia 2017 r. w sprawie kryteriów uznawania tworów przyrody żywej i nieożywionej za pomniki przyrody. Choć liczba wytypowanych przez nas drzew może wydawać się duża, wynika ona z wyjątkowych walorów przyrodniczych lasu w wydzieleniach 207 b, 207 d i 207 f. Objęcie drzew ochroną zapewni ich trwałość nie tylko dla różnych zamieszkujących je grup organizmów, ale i dla przyszłych pokoleń. Starodrzew ten stanowi ważną część dziedzictwa kulturowego i historycznego regionu.

Warto nadmienić, że zgodnie z rekomendacją Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, Pomnik Przyrody znajdujący się w lesie powinien zostać pozostawiony do naturalnego rozpadu, w związku z czym nie jest konieczna pielęgnacja drzew czy redukcja posuszu w koronie, a co za tym idzie nie powoduje kosztów utrzymania ze środków samorządu terytorialnego.

Wierząc, że Pan Wójt oraz Rada Gminy podzielają zaprezentowane stanowisko, prosimy o pozytywne rozpatrzenie naszego wniosku i przedłożenie go na sesję Rady Gminy. Jako Towarzystwo, chętnie zaprezentujemy szczegółowo walory opisanego starodrzewu, zarówno przed Radą Gminy, jak i w terenie.

Z poważaniem,

Piotr Bednarek

Prezes PTP Wolne Rzeki

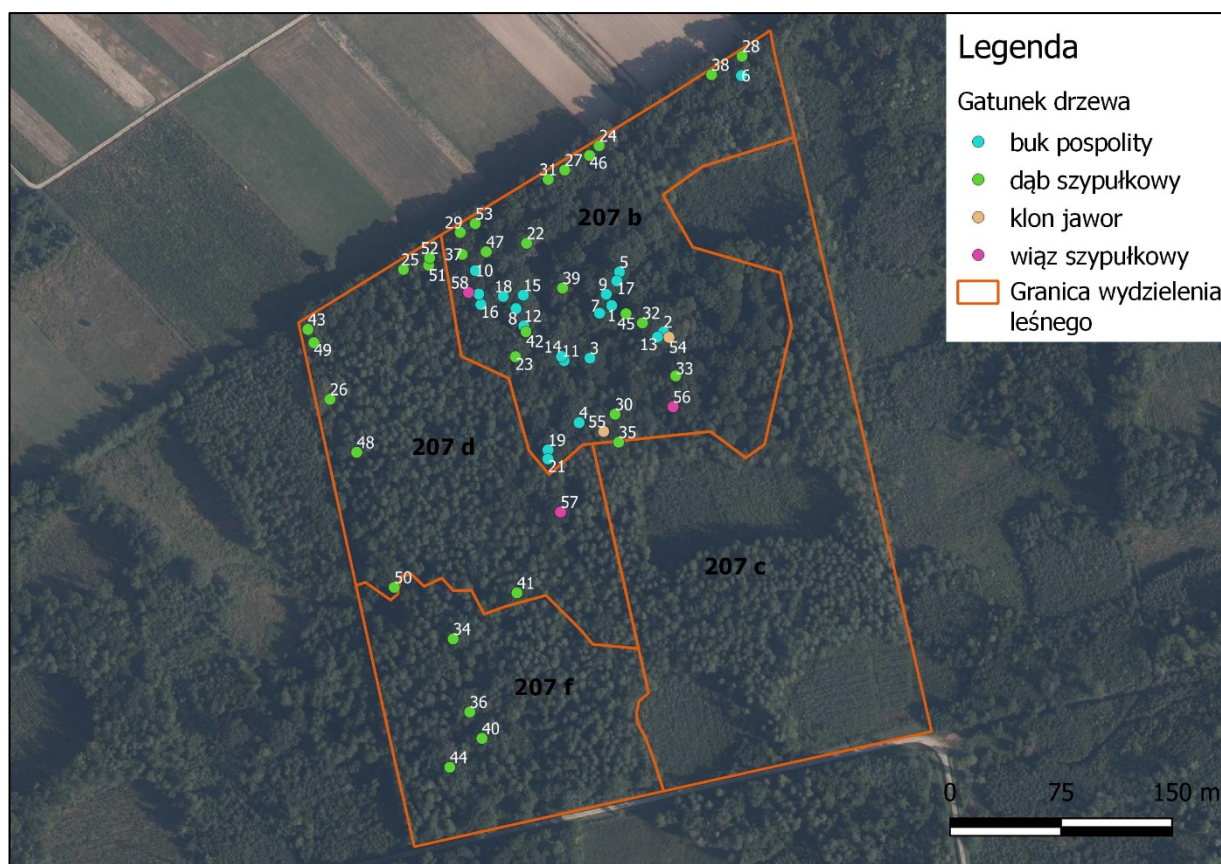
Otrzymują:

1. Wójt Gminy Jeżowe

2.a/a

Do wiadomości:

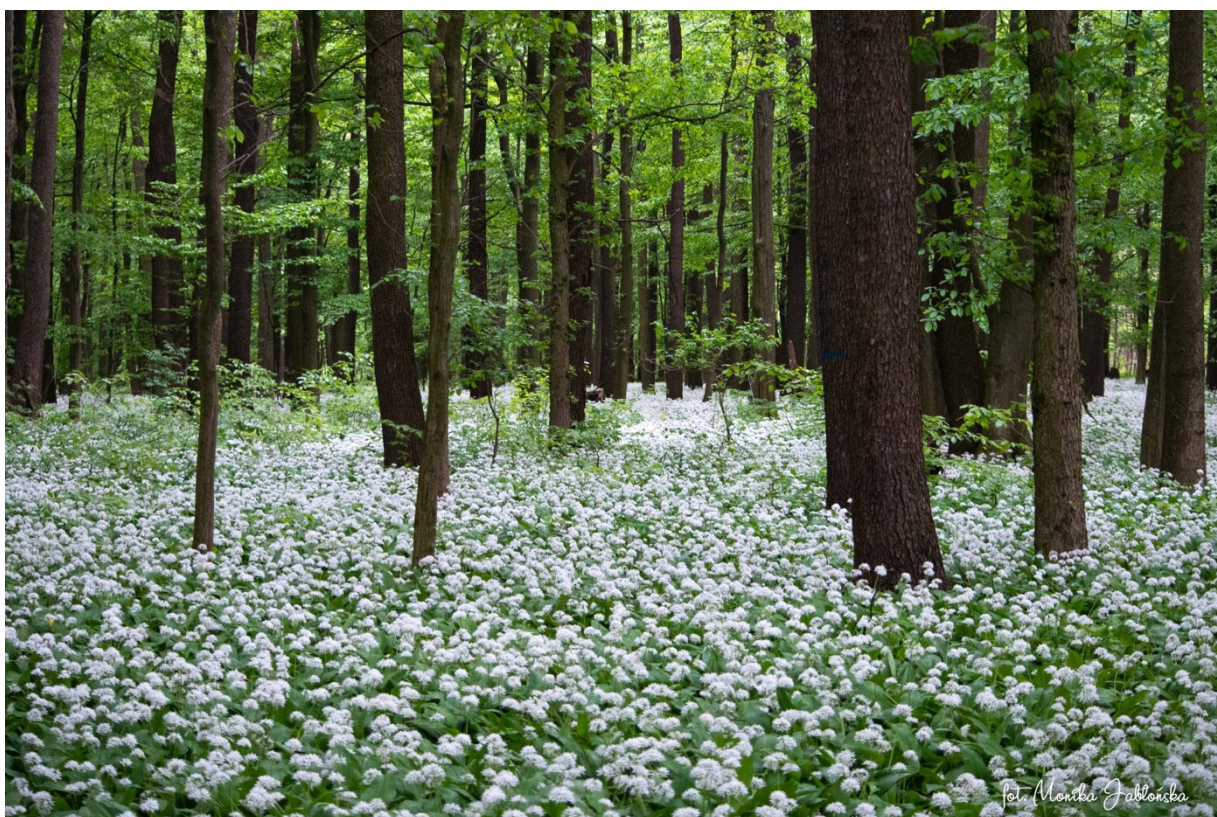
1. Nadleśnictwo Kolbuszowa

Ryc. 1. Mapa proponowanych pomników przyrody. Numerami oznaczono drzewa zgodnie z numeracją w tabeli.

Fot. 1. Jeden z buków o wymiarach pomnikowych. Fot. Piotr Bednarek

Fot. 2. Wiosną runo lasu pokryte jest morzem kwitnącego czosnku niedźwiedziego. Fot. Monika Jabłońska